

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY-KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, Julius 15-dik napján, 1814-dik esztendőben.

E l b a.

Napoleonrol ezeket olvassuk az Olaszorsági leg újabb levelekben: —

„*Génua* Jun. 25-dikén. A' rendelések, mellyeket Napoleon a' maga szigetén kihirdettet, ezen kifejezéseken kezdődnek mindenkor: *Ő Felségének Napoleonnak, Elba szigete' Fejedelmi* (Felségi hatalommal bíró) *fő urának nevében.* — Napoleonon kívül Generális *Drouot* szokza azokat subscribálni. Azt jegyzik meg ezen Generálisrol, hogy ő, magát ennekelötte Napoleontól bátrahagyattatva, vagy az előmenetel dolgában elmellőztetve lenni tartotta, 's még is most az ő thronusrol való leesésekor önként hozzá ment és azt kérte tőle, hogy holta' napjáig nálla maradhasson — A' szigeten szép sétálóhelyeket készített, *Portoferrajónál* pedig egy ispotályt épített Napoleon. A' szigetlakosainak tudokra adatta, hogy a' mesterségeket és tudományokat virágzó-lábra akarja állíttatni köztök. Mint mondják, most Constituziót készít a' sziget' számára. A' magatestőrzoinek számát tizenötöszázra akarja szaporítani, mind olyan Frantzia ketonák-ból, a' kik önként mennek hozzá. Nap-pal többire egész nap' lóháton van; az éjjelnek eg részit író asztala mellett tölti el dologgal. Erössítik, hogy olly magá-

rolvaló vallástételeket készít a' jövendő világ' számára, mellyek által a' maga czélzásait és magaviseletét, hibáinak elhalgatása nélkül felfedezvén, ezen úton és módon akar, ha szintén a' világ előtt magátéppen meg nem igazíthattya is, legalább önnön lelkiismeretének könnyebbséget szerezni, 's a' jövendő világ'nak felőlle való ítélet-tételét lágyítani.“

„*Livorno* Jun. 22-dikén. *Napoleon* folyvást úgy országol a' maga kis szigetén, mintha most is egy hatalmas birodalomnak kormányát tartaná kezében. Számos udvart tart. Proklamátziói, fennjáró hangon (emphasissal) irattatnak; végzéseinek nagy fontosságot költsönöz (mint igen fontosokat úgy adja a' nép eleibe). Ugy látszik, hogy tsak állásának pontját változtatta meg, gondolkozása módja még most is az előbbeni.“

Helyből *Portoferrajóból* (Elba' fő városából) így irtak Jun. 10-dikén: — „A' Császártól ezen szigeten közkézre bocsáttott pénznek egyik oldalán az ő mejjképe, a' másik oldalán ilyen írás olvastatik: *Napoleon, Imperator atque rex, ubicunque felix. Insula Elba, 1814* (az az: Napoleon Császár és Király, mindenütt boldog. Elba szigete, 1814).“ — Némelyek azonközben még kétségbe hozzák, hogy már ilyen pénz találatna a' nevezett szigeten.

Olasz Ország.

A' *Pármái, Piacenzai, és Guastal-lai* tartományokban eddig fennállott országlási intézetek mind megerősítettek; annyi változást kivéven, a' mennyit az ő Olasz Királyságtól való elválások elmúlhatatlanul megkívánt. Az eddig való Napoleoni törvényes könyvben is csak a' házasságot és a' béli elválást illető határozásokat törölték - el és tették ezeket vissza a' Római Szentegyháznak régibb rendtartásaira.

Génuában ezen négy napoknak, úgy mint a' Keresztelő *Szent Janos, Péter és Pál* Apostolok, *Lőrincz Martir,* és *Mária* születése napjaiknak innepeik, mellyek Kardinális *Caprarának* egy Dekretomá által a' következett vasárnapokra tétettek vala által, most ismét visszátétettek Pápa ő Szentsege által, az odaváló Ersek közbenjárására, a' magok táladjon napjaikra, 's kihirdetett egész Génuában, hogy megtartásának mint innepnapok.

A' *Velentzében* őrizeten volt Bétsi 2-dik Landwehr Batalion vissza indúlt onrián Béts felé. A' *Duca* és *St. Julién* Regimentjeik rendeltettek oda őrizetre.

Francia Ország.

A' Deputátusok Kamarájahéli tanácskozásoknak folytatása: —

Laur nevű tag az adózás' állapottyárol beszéllett: — Huszonöt' esztendeje, úgy mond, hogy abban foglalatoskodunk, hogy az adó felosztásának egyenlőségét lábraállíthassuk; ugyan annyi esztendeje tehát, hogy megismertük annak hibás felosztatása' fundamentomait: 's még sem tsináltunk jóvátétetésére még eddig semmit. A' *Tulajdonképpen való adók* nálunk négy félek: 1) Személyes adók, 2) fekvő jószágtól való adók, 3) az ajtóktól és ablakoktól való adók, 4) a' kere-

settől való (Patent) adók. Ezen utolsót inkább a' melesleg való adókhöz lehetne számlálni. Az ablakoktól 's ajtóktól való adók úgy szőlvan kétszer fizettetnek, azért, minthogy a' házak, mellyeknek ajtajaikért 's ablakaikért ez az adó fizetik, a' fekvő jószágok közé számláltatnak. Franciaországnak mostani haterai szerént a' személyes adókból valami 23, a' fekvő jószágok' adójából 173, az ablakok' és ajtók' adójából 15, a' háromból mind együtt 216 millió Frankokjőnek-be. Kevesiteniezeket Fr. országnak mostani környülállási között, bajos lenne: de nagy könnyebbségére szolgálna a' népnek már csak az is, ha az adónak felosztatása egyenlő mértékre tétetődne. — Végezetre azt javallotta *Laur*, hogy kérjek a' Királyt, hogy közzöljön a' Kamarával nagy sokaságu adóbevételekről való irásokot, számadásokat, hogy azoknak további megvizsgáltatások után további fontolás alá lehessen ezt a' nevezetes tárgyat venni. Más tagok, kik azt forgatták elméjekben, hogy már a' *Dumolard* projektomá vizsgálás alatt volna, a' ki tudniillik azt javallotta, hogy közösen az ország' állapottyának administraztiója felől kérjenek a' Királytól előadást, úgy ítélték, hogy jó leszzen előbb egyszer ezt a' *Dumolard* projektomát elővenni, 's azután a' *Laur*ét az adózásról különösen. Ezen utolsó jóvallást fogadta - el a' Kamara.

Azután *Dumolard* állott - fel és e' képpen beszéllett: — „A' Constitutzió Aktójának 15-dik cikkelye, úgymond azt tartja, „hogy a' törvényhozó hatalomnak, a' „Király, a' Párek Kamarája, 's a' Deputátusok Kamarája által kell gyakoroltatni.“ A' polgári és politikai szabadság' ezen fundamentomának kiegészítetés (kipótoltatás) kívántatik, mellyet csak egy törvénynek segédelme által érhetünk - el. Erre nagy és sürgető szükségünk van. A' nevek ereje nem álomlátás. A' nevek, a' képzele-

tekhez kapsolván magokat, meghatározták és örökkévalóvá tették ezeket. A' mi törvényhozó hatalmunknak most ugyan különösen három nevezete van, de együttvéteve nincs még eddig semmi tulajdon neve: pedig szükséges néki egy név, melly által a' közönséges gondolkozásban az ő valóságos mivolta kifejeztessék, 's ne tartatassék annak, a' mi ő nem lehet. — „Mi, úgy mond, nem vagyunk többé az úgy nevezett Generál. Státusok, a' kik már most fenn nem álló, Rendekre oszolva lévén, alázatos panaszokat nyújtottak-bé; azon revoluzziós időbeli gyűlések sem vagyunk, mikor a' rosszszül értett egyenlőségnek ígérő ereje, az Orátorokat mindenféle képzelenségekre (paradoxumokra), a' népet pedig minden törvénytelenésekre ragadta; az a' Senátus sem vagyunk mi, a' melly nem önnön tettéssel a' tyrannusságnak részesévé lett vala; 's végezetre az a' néma és elnyomott Törvényhozó Gyűlés sem vagyunk, melly még tsak attól a' justol is megfosztatott vala, hogy panaszolkozhassek. Nékünk tehát egy más nevet kell keresnünk, melly a' mi hatalmunknak, juszainknak, 's ezeknek határaiknak kűtféjét és természetét kifejezze; egy olyan nevet, melly a' nemzetet és a' két Kamarákat bizonyossá tehetik a' felől, hogy a' Pairek és Deputátusok minden tekintetben mint szabad emberek 's egyszersmind hűséges alattvalók, úgy fognak munkálódni. Én Uraim ezen nevezetet a' Mobarkhia' böltsőjében találom-fel, t. i. azon szabad, mezőkön, hol a' minden állapotú *Frankusok* a' magok Királyoknak szeméi előtt 's az ő kormányozása alatt *Parlamentumba* gyűltek össze. Midőn azután a' *Feudate-Systema* magát mind jobbanjobban kiterjesztette, s a' szolgaság lépésenként elközönségesedett, tsak a' nagy *Feudumoknak névviselőik* tartották-fenn magokat az eredeti alkotmányon, 's tsak ők tették végezetre a' Parlamentumot. Megbennúlván e'képpen a' törvényhozásbeli hatalom, így már

tsak nagy ítélő bírák voltak az ország' kevély Barói. Ezek lassanlassan a' melléjek vagy az ő követőiké rendeltetett Magistratualis szdmélyeknek adták által a' mi régi népgyülekezeteinknek tiszteletre méltó nevezetét, 's hatalomgyakorlásunk' emlékezetit. Isten őrizz, hogy ezen Magistratusoknak szemekre hányjam az azzal való életet. Az ő tévelygéseik az emberi gyarlóság' következtései voltak. Egy jó Frantziának nem kell elfelejkeznii azokról a' szolgálatokról, mellyeket az országnak a' Parlamentomok tettek. Hanem már ma a' *Valóságunk* kell, az árnyékképeknek helyekbe ülni. A' Pairek, kiket a' magok régi jusaik, vagy régi születések, a' hozának ajánlanak, ott a' *Felső házban* ülnek; azok ülnek ott, kiket az ő szolgálatteletik vagy a' Király' megelegetése hívnak ezen megméltóságosítattásra. Itt pedig (t. i. a' Deputátusok' Kamarájában) a' szabad embereknek, a' magok szabadságokról úgy neveztetett *Frankoknak*, massáját szemlélem, a' kik itt a' magok Deputátusaik által tanátskoznak és végeznek. Tehát az igaz és egyetlenegy Frantzia Parlamentum van jelen közöttünk, 's ezen kívül többet meg nem esmérhetünk.“ — Ezen beszédek után javasolta az Orátor, hogy vegye magának a' Törvényhozó hatalom a' *Parlamentum* nevezetét, 's ne féljen ezen tekintetben követni egy velle velélkedő idegen nemzetet, melly valamint a' maga szabadságával, úgy az őzt oltalmazó Parlamentumával is kevély. — „Letévén, úgymond, a' nemzeti kevélységet, vizsgáljuk azt a' Constituziót fundamentósan, a' melly hasonlóképpen vérnek özöne által vásároltatván, még is sokáig nem volt tákéltetés: hanem az 1688 dik esztendőtol fogva az Anglus nép' boldogságát: és dűtsőségét megfundálta. Frantzia ország szerentsés lett volna, ha akkor mikor a' határ nélkül való szabadságnak kellemetességei után kapkodott, a' böltsesség' tapátsára halgatott 's az Anglus Constituziót választotta volna ma-

gának. De felejtük-el már most egymás' véteiket, mellyek ily keményen megbüntettek bennünket!" — Meghatározta a' Kamara, hogy a' *Dumolard'* beszédit kinyomtatassa, 's további megfontolás alá vegye.

Jan. 30-dikán *Dürbach* nevű tag adta elő a' maga gondolkodását a' nyomtatásbéli szabadságra 's az ezt javasló okokra nézve: — „Igen elevenen kell, úgy mond, a' Frantziáknak a' nyomtatásbéli szabadságnak szükséges voltát érezni, kivált a' most elenyészett Országló ház által a' vélekedésbéli szabadság sőt csak a' tsupa gondolkodás ellen gyakorlott despotismusnak megszűnése után.“ — Javaslta *Dürbach*, hogy kérni kell a' Királyt, hogy gyűjtse össze a' könyvnyomtatásbéli szabadsággal való visszaélés ellen kiadva lévő törvényeket, 's azokat kiegészítettén, terjesztessen olly törvény projektumot a' Kamara' eleibe, a' melly fejezze ki nyilvánúsan, hogy mitsoda számadással tartozzanak az írók és nyomtatók, 's mitsoda büntetést várhassanak a' magok hibáikért, de a' melly ellenben egy Ministernek se adjon semmi olyan hatalmat, mellyet ő a' bűnnek ki világosodása előtt valaki ellen gyakorolhasson. — Ezt a' projektumot, minekelőtte a' Király eleibe küldetteté, mint-hogy több tagok is kívánnák arról való gondolkodásokat kinyilatkoztatni, még további vizsgálás alá veszi a' Kamara.

A' *Hollandiai* volt Király *Napoleon Lajos*, *Lusannát* Jun. 28-dikán, a' hol mostanság tartózkodott, oda hagyván az *Argauban* lévő *Badeni* ferdőre ment-el, de a' hol, mint beszélének, nem múlat sokáig, hanem *Grätz* felé *Stiriába*, 's az után talán *Róma* felé fogja útját venni.

Ugyantsak ez a' *Napoleon Lajos* ilyen nyilatkoztatást hirdettetett-ki a' *Helvétus* újságokban: — „A' *Hollandiai* volt Király, ki az 1810-dik esztendő *Juliusától* fogva *Szent-Lő* Lajos nevet vett-fel, a' *Lusannai* újságban azon egygyezést, a' melly *Fontainebleau*-ban Aprilis' 11-dikén készült, 's ötetis illeti, olvaván kinyilatkoztattya, hogy ő mind azokról a' hasznokról lemond, mellyek azon egygyezésnek hatodik cikkelye szerent őtet illetnék. Kinyilatkoztattya továbbá azt is, hogy mivel senkinek nintsen jussa arra, hogy az ő gyermekeinek számokra nézve bizonyos ígéreteket elfogadjon vagy megerősítsen az ő helybehagyása nélkül: tehát ő ezen tekintetben is semmihez számot nem tart, és semmit el nem fogad, a' mi az ő távollétében az ő gyermekeire nézve végeztetett vagy végeztethetett.

Elegyes Dolgok.

Ő Felsége *Sándor* Orosz Császár Jul. 3-dikán *Manheimba* várattott, a' hova akkor délután a' *Badeni* Nagy Hertzeg eleibe ment fogadására. Jul. 4-dikén *Bruchsalba* várták ő Cs. K. Felségét, a' hol Császárné ő Felsége, 's az anyja és leány testvérei, voltak.

A' Prussus Király Jul. 2-dikán még *Párisban* tartózkodott. A' Bretenil palotát nem fogadta-el szállásul, hanem az ott lévő Prussus Követhöz Gróf *Goltz* úrhoz szállott-be.

Gróf *Szent Lőné* (St. Leuné) a' *Hollandiai* volt Királyné *Párist* oda hagyván *Aixbe* vette útytát ferdőre, oda, a' hova ment *Mária Ludovika* Császárné is. — Más újságok szerent nem *Aixbe*, hanem *Acheube* ment a' nevezett Grófné.

Julius 13-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 228 5/8 forintot Váltó-zédulában.